

Høringsuttalelse NOU 2015:2 Å høre til –Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø

Fra Telemark Fylkeskommune.

Høringsinnspillet leveres med forbehold om at det godkjennes i Hovedutvalg for kompetanse 2.-3.september 2015

Telemark fylkeskommune vurderer at Djupedalutvalget med sin utredning (NOU 2015:2) «**Å høre til**» - **Virkemidler for ett trygt psykososialt oppvekstmiljø**» har levert en interessant og grundig rapport. Utvalget presenterer en rekke gode tiltaksforslag som kan være med å gi en tryggere skolehverdag.

I rapporten tydeliggjør utvalget at mobbing ikke er et individ- eller et skoleproblem, men et samfunnsproblem. Det kreves derfor en bred og helhetlig tilnærming og det er de samlede tiltak på flere nivå som vil skape en forskjell. Vi er enige i de 7 hovedprioriteringene, og at det er den kollektive kunnskap, bevissthet og ansvar som er nødvendig å få fram for at innsatsen skal ha den virkning som er ønsket.

Telemark fylkeskommune støtter utvalgets forslag om en stor statlig satsing fra 2016-2023. Vi mener det er viktig at arbeidet med ett trygt psykososialt skolemiljø gjøres helhetlig, grundig, og over tid. Implementering tar tid, og på ett så stort og omfattende område, er det viktig at arbeidet blir helhetlig. Telemark fylkeskommune vurderer at det må arbeides konkret med tiltak i alle de 7 overordnede områder, hvis vi skal få den ønskede effekt. Vi støtter også utvalgets forslag om at dette arbeidet må sees på som ett samfunnsansvar, og gjelde alle trinn i grunnopplæringen, både grunnskoler og videregående skoler.

Telemark fylkeskommune vil imidlertid bemerke at når utvalget i sitt mandat understreker at de skal utrede de samlede virkemidler for å skape et godt psykososialt skolemiljø, er det uheldig at mandatet til utvalget ikke inkluderer det fysiske skolemiljøet- inne som ute- og vurderer en så vidt viktig del av det å bygge trivsel og forebygge mobbing og trakassering. Varierte, innbydende og inkluderende fysiske miljø vil stimulere til samhandling, fysisk deltagelse og utfoldelse. Det vil også bidra til økt trivsel og et godt psykososialt miljø. Skoleanleggenes og de tilhørende uteområders fysiske utforminger som grunnlag for å sikre god både psykisk og fysisk helse hos elevene bør også utredes nærmere.

Ett annet viktig område som er unntatt i utredningen er barnehagene. Telemark fylkeskommune ønsker å bemerke at det er synd at mandatet er avgrenset slik at barnehager, som er en av våre viktigste forebyggende arenaer er utelatt. Vi vil derfor foreslå at det foretas en utredning, og utarbeides en tiltaksplan også for arbeid med det psykososiale miljøet i barnehager.

Telemark fylkeskommune har valgt å i liten grad kommentere de endringer og tiltak vi er enige i. Vi vil svare opp de punkter vi ser som spesielt relevante for oss som skoleier av videregående skole.

Generelt ønsker vi ett tydeligere fokus på følgende:

- Videregående skole må tenkes inn i og inkluderes i tiltakene. Dette bør tydeliggjøres og fremheves
- Foreldresamarbeid på videregående bør utvikles og tiltak i forhold til dette bør spesifiseres (utvalgets forslag om at FOU skal få utvida rolle og opplæring, er bra men omfatter ikke videregående)
- Læringssentrene må utvide tilbudet sitt til også å gjelde videregående skoler

Kommentarer til forslag og tiltak i rapporten:

Kapittel 13 Arbeid med å fremme et trygt skolemiljø og forebygge krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering

Utdanningsdirektoratet gis i oppdrag å tydeliggjøre sosial og emosjonell kompetanse i læreplanverket som en fagovergripende kompetanse som innarbeides i relevante fag.

I tillegg til at det bør innarbeides i relevante fag, bør det utarbeides en sosial læreplan som gir elevene en grunnleggende opplæring i sosiale ferdigheter. Sosial og emosjonell kompetanse er en viktig ferdighet som har stor betydning for barns læring.

Sametinget må i samarbeid med Utdanningsdirektoratet få i oppdrag å utarbeide læremidler og ressurser på samisk som bidrar til å skape et trygt psykososialt skolemiljø, samt vurdere behovet for andre særskilte tiltak for å forebygge krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering.

Det må settes av økonomiske ressurser for tilpassing og oversettelse av et skoleomfattende evidensbasert program til samisk. Dette ledsages av en utprøving og effektevaluering.

Forslaget støttes, men Telemark fylkeskommune vurderer at tiltaket bør gjelde minoriteter generelt og ikke kun samer spesielt. Norge har et mangfold av minoriteter og vi ser det derfor som viktig at tiltak favner alle minoriteter.

I kapittel 13, forslag knyttet til foreldresamarbeid ønsker Telemark fylkeskommune at det blir sett nærmere på hvordan foreldresamarbeid i videregående skole bør utvikles. Foreldre er viktige rollemodeller også for elever i videregående skole, dette vises blant annet i ungdataundersøkelser.

Kap 17 skoleeierens styring og støtte

Mandatet til PP-tjenesten endres slik at arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling knyttes til opplæringen og det psykososiale skolemiljøet til alle elever. Det bør overføres ressurser fra Statped til skoleeiere for å styrke PP-tjenesten.

Telemark fylkeskommune er enig i utvalgets forslag, om å endre PPT sitt mandat i opplæringsloven, med henblikk på at det systemrettede arbeidet styrkes og endres til å gjelde alle elever, og ikke bare barn med særlige behov. Telemark fylkeskommune støtter at PP-tjenestens mandat bør tydeliggjøres.

Vi finner det imidlertid vanskelig å vurdere om 300 stillinger vil være tilstrekkelig PP tjenesten vil gå fra å ha ansvar for ca 15% av elevene, til å ha et ansvar for alle elever.

Utdanningsdirektoratet får i oppdrag å revidere forskrift til opplæringsloven kapittel 22, slik at sosialpedagogisk rådgivning får en mer forebyggende funksjon.

Forslaget støttes, men også her bør det være ett normtall for antall elever pr stilling.